

دانشگاه گیلان
دانشکده فنی

پایان نامه کارشناسی ارشد

کنترل دور موتور DC با استفاده از PID فازی

از:

میثم شادکام

استاد راهنما:

دکتر حمید ضابط خصوصی

اسفند 1389

دانشکده فنی
گروه برق
گرایش قدرت

کنترل دور موتور DC با استفاده از PID فازی

از:
میثم شادکام

استاد راهنما:
دکتر حمید ضابط خصوصی

استاد مشاور:
دکتر حامد مجللی

اسفند 1389

تقدیم به:

تمام دوستان دوران تحصیل در دبیرستان نمونه دولتی امام جعفر صادق (ع) ، مدرسه نمونه دولتی باقرالعلوم (ع) و دانشگاه گیلان. به یاد خاطرات خوش گذشته.

تقدیر و تشکر

اکنون که به لطف حضرت حق، توفیق انجام این پایان نامه نصیبم شده است، بر خود لازم می‌دانم از همه عزیزانی که به نوعی در انجام این پایان نامه مدیون آنها هستم تشکر و سپاسگزاری کنم. نخست صمیمانه‌ترین تقدیر و تشکر را از جناب آقایان **دکتر حامد مجللی** و **دکتر حمید ضابط** دارم که در تمامی مراحل این پایان نامه مرا راهنمایی و یاری نموده اند. باشد که بتوانم الطاف ایشان را قدردان باشم. در نهایت تشکر می‌کنم از همه‌ی اساتیدی که در تمامی مراحل زندگی به من آموختند اندیشه ها را و اندیشیدن را.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
ث	فهرست شکل ها
چ	فهرست جداول
ح	چکیده فارسی
خ	چکیده انگلیسی
1	فصل اول مقدمه
2	1-1- مقدمه
3	2-1- مروری بر تحقیقات گذشته
5	3-1- اهداف و محتوای پایان نامه
6	4-1- ساختار پایان نامه
8	فصل دوم کنترل کننده fuzzy PID ساختار و تشریح عملکرد
10	1-2- کنترل کننده PID
12	2-2- کنترل کننده fuzzy PID
16	3-2- نتیجه گیری
17	فصل سوم فیلتر کالمن
19	1-3- فیلتر کالمن استاندارد
21	2-3- فیلتر کالمن خطی سازی شده (linearized kalman filter)
24	3-3- فیلتر کالمن توسعه یافته (extended kalman filter)

25 4-3- نتیجه گیری

فصل چهارم بهینه سازی توابع عضویت فازی بوسیله فیلتر کالمن توسعه یافته ؛ شبیه سازی

26 ومقایسه نتایج

27 4-1- بهینه سازی توابع عضویت فازی بوسیله فیلتر کالمن

32 4-2- محاسبه ماتریس اندازه گیری H

34 4-3- کاهش متغیرهای ماتریس حالت

36 4-4- مدلسازی موتور DC تحریک جداگانه

37 4-5- شبیه سازی و مقایسه نتایج

53 4-6- نتیجه گیری

54 فصل پنجم نتیجه گیری و پیشنهادات

55 5-1- نتیجه گیری و پیشنهادات

56 منابع

فهرست شکل ها

7 1-1: ساختار و نحوه ارتباط بخش های مختلف پایان نامه

12 1-2: ساختار کلی کنترل کننده fuzzy PID

13 2-2: ساختار داخلی کنترل کننده fuzzy PID

13 2-3: تابع عضویت برای ورودیهای $e(t)$ و $e'(t)$

14 2-4: تابع عضویت برای خروجی فازی U_a

14 2-5: پاسخ پله نوعی فرآیند

20 3-1: نحوه عملکرد فیلتر کالمن

- 25 2-3 : نحوه عملکرد فیلتر کالمن توسعه یافته
- 27 1-4 : تابع عضویت مثلثی ورودی
- 28 2-4 : تابع عضویت منفرد خروجی
- 29 3-4 : نمودار بلوکی کنترل کننده و موتور
- 31 4-4 : ساختار داخلی بلوک فیلتر کالمن توسعه یافته
- 35 5-4 : فلوجارت برنامه نویسی با استفاده از روش کاهش متغیرها
- 36 6-4 : مدار معادل موتور DC تحریک جداگانه
- 39 7-4 : سرعت موتور برای سه کنترل کننده در حالت بی باری
- 40 8-4 : ولتاژ کنترل اعمالی به موتور توسط سه کنترل کننده
- 40 9-4 : نمودار جریان موتور راه اندازی شده با سه کنترل کننده
- 41 10-4 : سیگنال خطای سرعت برای سه کنترل کننده
- 42 11-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy P پس از بهینه سازی
- 42 12-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy I پس از بهینه سازی
- 42 13-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy D پس از بهینه سازی
- 43 14-4 : سرعت موتور با تغییرات پله ای در سرعت مرجع و اعمال ناگهانی بار
- 44 15-4 : ولتاژ کنترل اعمالی به موتور توسط سه کنترل کننده
- 44 16-4 : نمودار جریان موتور راه اندازی شده با سه کنترل کننده
- 45 17-4 : سیگنال خطای سرعت برای سه کنترل کننده
- 46 18-4 : نمای بسته از سرعت موتور برای نویز گوسی با انحراف معیار 0.003
- 47 19-4 : نمای بسته از سرعت موتور برای نویز گوسی با انحراف معیار 0.009
- 47 20-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy P پس از بهینه سازی

- 47 21-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy I پس از بهینه سازی
- 47 22-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy D پس از بهینه سازی
- 48 23-4 : سرعت موتور در هنگام راه اندازی با 20% بار نامی و سپس افزایش آن تا 70% بار نامی در ثانیه 2.5
- 49 24-4 : ولتاژ کنترل اعمالی به موتور توسط سه کنترل کننده
- 49 25-4 : نمودار جریان موتور راه اندازی شده با سه کنترل کننده
- 50 26-4 : سیگنال خطای سرعت برای سه کنترل کننده
- 51 27-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy P پس از بهینه سازی
- 51 28-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy I پس از بهینه سازی
- 51 29-4 : توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy D پس از بهینه سازی
- 52 30-4 : نمای بسته از سرعت موتور در هنگام افزایش بار تا 70% بار نامی
- 53 31-4 : نمای بسته از سرعت موتور در هنگام افزایش بار تا 70% بار نامی و کاهش J و B به میزان 20%

فهرست جداول

- 10 1-2 : تاثیر جداگانه هر یک از ضرایب K_p ، K_i و K_d در پاسخ حلقه بسته سیستم
- 15 2-2 : قواعد فازی برای تنظیم U_p
- 15 3-2 : قواعد فازی برای تنظیم U_i
- 16 4-2 : قواعد فازی برای تنظیم U_d
- 37 1-4 : مقادیر پارامترهای موتور DC
- 41 2-4 : مقایسه عملکرد سه کنترل کننده
- 45 3-4 : مقایسه عملکرد سه کنترل کننده
- 50 4-4 : مقایسه عملکرد سه کنترل کننده

چکیده

کنترل دور موتور DC با استفاده از PID فازی
میثم شادکام

در این پایان‌نامه از فیلتر کالمن توسعه یافته برای بهینه‌سازی بهنگام توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده fuzzy PID، استفاده شده است. کنترل کننده fuzzy PID با بهینه‌سازی بهنگام، برای کنترل دور موتور DC تحریک جداگانه مورد استفاده قرار گرفته است. نتایج شبیه‌سازی نشان می‌دهد که کنترل کننده fuzzy PID با تنظیم بهنگام بوسیله فیلتر کالمن توسعه یافته، کارایی بهتری نسبت به دو کنترل کننده دیگر PID کلاسیک و کنترل کننده fuzzy PID با توابع عضویت ثابت، دارد.

واژگان کلیدی: موتور DC، فیلتر کالمن توسعه یافته، fuzzy PID، بهینه‌سازی توابع عضویت فازی

Abstract

Speed control of DC motor using fuzzy PID
Meysam Shadkam

In this research, extended Kalman filter (EKF) is used for online optimization of input and output membership functions (MFs) of Mamdani fuzzy PID controller. The proposed controller is employed for controlling the separately excited DC motor. The simulation results show that the fuzzy PID controller with online optimization has better efficiency than classic PID controller and fuzzy PID controller with fixed membership functions.

Keywords — DC motor; Extended Kalman Filter; Fuzzy PID; membership functions optimization

فصل اول

مقدمه

فصل اول

1-1- مقدمه

امروزه ماشینهای الکتریکی نقش عمده‌ای در زندگی بشر ایفا می‌کنند و در این میان موتورهای الکتریکی نقش محوری دارند. موتورهای الکتریکی از دیرباز در بسیاری از صنایع و کارخانجات بکار گرفته شده‌اند و کاربرد آنها هرروز وسعت بیشتری پیدا می‌کند. موتورهای DC از اولین موتورهای الکتریکی در صنعت بوده‌اند و بواسطه داشتن خصوصیات عالی مانند: گشتاور راهاندازی بالا و سهولت کنترل آنها، در توانهای چند وات تا چندین هزار کیلووات، با محدوده وسیع ولتاژ و در سرعت‌های نامی مختلف شناخته شده‌اند. موتورهای DC با وجود داشتن هزینه تعمیر و نگهداری بالاتر نسبت به موتورهای القایی به علت ویژگیهای عالی کنترلی، بیشتر مورد توجه قرار گرفته و در صنایع و کاربردهای مختلف مانند: رباتیک (Robotics)، غلتکهای صنایع کاغذ، غلتکهای صنایع نساجی، کارخانجات نورد (Rolling Mills)، کارخانجات ذوب آهن (Steel Milling)، ماشینهای ابزار و موتورهای کششی نظیر لوکوموتیوها، بطور گسترده مورد استفاده قرار می‌گیرند [1]. از میان انواع موتور DC، سری، شنت و تحریک جداگانه، موتور تحریک جداگانه بیشتر مورد استفاده قرار می‌گیرد. در واقع در کاربردهایی که تنظیم خوب و کنترل وسیع سرعت نیاز است، از موتورهای تحریک جداگانه استفاده می‌شود (که در این پایان نامه نیز مورد استفاده قرار گرفته‌است). بنابراین با توجه به اهمیت کنترل دور موتور DC، با گذشت زمان و رشد فن‌آوری، روشهای مختلفی برای کنترل دور موتورهای DC به‌کار گرفته شده‌اند. این روشها همزمان با پیشرفت تئوریهایی کنترل تغییر نموده و پیشرفت کرده‌اند. روشهای ارائه شده برای کنترل سرعت موتورهای DC بطور کلی به سه دسته تقسیم می‌شوند. روشهای کلاسیک مثل استفاده از کنترل کننده‌های PID، PI، روشهای مدرن مثل تطبیقی و بهینه و روشهای هوشمند مثل کاربرد تئوری فازی و شبکه عصبی. کنترل کننده PID به علت ساختار ساده، قابل فهم، عملکرد قابل اطمینان و کاربرد آسان و ارزان، به عنوان رایج‌ترین کنترل کننده در کنترل موتورهای DC مورد استفاده قرار می‌گیرد [2-6]. با این وجود کنترل کننده PID فقط تحت مجموعه‌ای از شرایط خاص و معلوم از ویژگی بارموتور و پارامترهای سیستم می‌تواند عملکرد خوبی داشته باشد و تغییر پارامترهای سیستم و شرایط بار از مقادیر شناخته شده باعث می‌شود که کارایی سیستم حلقه بسته پایین آمده و در نتیجه موجب فراجهدش زیاد، زمان صعود و نشست بزرگتر و حتی ناپایداری سیستم گردد. در واقع کنترل کننده PID به علت ثابت بودن ضرایب آن در طول عملیات کنترل نمی‌تواند خود را با تغییرات زیاد سیستم تحت کنترل تطبیق دهد. بنابراین نیاز به روشهای کنترلی دیگری که با PID کلاسیک ترکیب شده و بتواند خود را با شرایط متغیر بصورت بهنگام تطبیق دهد، احساس می‌شود. از معروفترین این روشها می‌توان به کنترل براساس منطق فازی (FLC) اشاره نمود.

1-2- مروری بر تحقیقات گذشته

خصوصیت بارز کنترل کننده های فازی در استقلال پارامترهای آنها از فضای حالت و متغیرهای فرآیند تحت کنترل است. با وجود مزیت‌های زیاد این کنترلرها نسبت به روشهای کنترل کلاسیک، طراحی آنها پیچیدگی بیشتری دارد. کنترل کننده Fuzzy PID در سالهای اخیر کاربرد گسترده‌ای در کاربردهای عملی و سیستم‌های صنعتی پیدا کرده‌اند و در نتیجه تحقیقات و مقالات بسیاری در طول دهه گذشته به این موضوع پرداخته‌اند. در مرجع [7] از کنترل کننده fuzzy PID برای کنترل بازوی روبات که توسط یک موتور DC به حرکت در می‌آید، استفاده شده است. کنترل کننده fuzzy PID از دو زیرکنترل کننده fuzzy I و fuzzy PD تشکیل شده که توابع عضویت ورودی و خروجی آن به شکل مثلثی است. نتایج کنترل کننده تحت شرایط تغییر بار با کنترل کننده PID مقایسه شده‌است. در مرجع [8] از یک کنترل کننده fuzzy PID به شکل هایبرید برای کنترل سرعت یک موتور DC بدون جاروبک، استفاده شده‌است. کنترل کننده fuzzy PID از سه زیرکنترل کننده fuzzy P، fuzzy I، و fuzzy D تشکیل شده است که ضریب مقیاس سازی (scaling factor) خروجی با استفاده از الگوریتم ژنتیک بهینه‌سازی می‌شود تا بهترین مقدار خروجی بدست آید. برای ورودیهای کنترل کننده توابع عضویت مثلثی و برای خروجی آن توابع عضویت منفرد تعریف شده‌است و عملکرد آن در شرایط مختلف تغییرات بار و تغییرات اغتشاش مورد بررسی قرار گرفته‌است. کنترل سرعت موتور DC که نیروی محرکه یک ویلچر را تولید می‌کند، در مرجع [9] بررسی شده است. کنترل کننده فازی ضرایب K_p, K_i, K_d را به صورت بهنگام برای کنترل کننده PID تنظیم می‌کند. توابع عضویت ورودی و خروجی کنترل کننده به شکل مثلثی تعریف شده‌اند و عملکرد آن با کنترل کننده PID با ضرایب ثابت مقایسه شده است. این شکل از کنترل کننده fuzzy PID در مرجع [10] برای کنترل یک سرو موتور DC استفاده شده‌است. از کنترل کننده fuzzy PID برای کنترل موتور DC یک سیستم برف پاک‌کن در مرجع [11]، استفاده شده‌است. کنترل از طریق ولتاژ اعمالی به آرمیچر به روش PWM انجام می‌گیرد. در مرجع [12] نیز یک کنترل کننده فازی به فرم مرجع [8] استفاده شده است. با این تفاوت که ضریب مقیاس سازی (scaling factor) خروجی بصورت سعی و خطا تنظیم می‌شود. پیاده سازی کنترل کننده نیز با استفاده از dSPACE صورت گرفته است. در مراجع [13-15] نیز انواع دیگری از کاربرد کنترل کننده fuzzy PID آورده شده‌است.

با وجود تمام مزیت‌های کنترل کننده FPID، برای انتخاب شکل و تعداد توابع عضویت فازی هیچ روش سیستماتیک و قانونمندی وجود ندارد و تعریف توابع عضویت و انتخاب قوانین بوسیله تجربه شخص خبره و معمولاً براساس پاسخ دینامیکی سیستم تحت کنترل و با سعی و خطا صورت می‌گیرد. از سوی دیگر کنترل کننده FPID با توابع عضویت ثابت و اولیه تعریف شده بوسیله

شخص خبره، نمی‌تواند خود را با تغییرات زیاد شرایط کنترل و اغتشاشات تطبیق دهد [16]. عملکرد خوب کنترل کننده FPID تا حد زیادی به انتخاب درست و مناسب توابع عضویت ورودی و خروجی آن دارد. چون در بعضی از کاربردهای صنعتی نیاز به پاسخ دینامیکی بسیار دقیق سیستم تحت کنترل با محدودیتهای خاص (مثل حد معینی از فراجهدش، زمان نشست و خطای ماندگار) است، نیاز به روشهایی که بتوانند بطور خودکار، توابع عضویت فازی را تنظیم کنند احساس می‌شود. با استفاده از این روشها، شکل و مکان توابع عضویت ورودی و خروجی فازی بهینه سازی شده در نتیجه عملکرد کنترل کننده FPID بهبود می‌یابد. در طول 15 سال گذشته روشهای مختلفی برای تنظیم و بهینه سازی توابع عضویت فازی ارائه شده است که این روشها را می‌توان به دو دسته کلی تقسیم نمود:

1. روشهایی که از مشتق‌گیری نسبت به پارامترهای فازی استفاده می‌کنند.

2. روشهایی که نیاز به مشتق‌گیری ندارند.

روشهای بدون نیاز مشتق‌گیری مانند: الگوریتم ژنتیک (Genetic Algorithm) [17]، شبکه عصبی (Neural Network) [19-18] و الگوریتم حرکت جمعی ذرات (Particle Swarm Algorithm) [20] و غیره...، به علت عدم نیاز به مشتق‌گیری از تابع هدف نسبت به پارامترهای فازی، آسان‌تر پیاده سازی شده و بنابراین محبوبیت بیشتری دارند. همچنین این روشها در پیدا کردن مینیمم سراسری (global minimum) نیرومندتر بوده و از سوی دیگر، قابلیت پیاده‌سازی بر روی توابع هدف مختلف و شکل‌های مختلف توابع عضویت فازی را دارند. با این وجود این روشها سرعت همگرایی کمتری نسبت به روشهای مشتق‌گیر دارند [21]. روشهایی که نیاز به مشتق‌گیری دارند مانند گرادیان نزولی (Gradient Descent) [22-23]، کمترین مربعات (Least Squares) [24] و فیلتر کالمن (Kalman Filter) [25-26]، دارای مزیت سرعت همگرایی بسیار بالا هستند. از معایب روشهای مشتق‌گیر، مشکل همگرا شدن به مینیمم محلی (local minimum) است و از طرف دیگر به علت نیاز به محاسبات مشتق‌گیری بسیار پیچیده، این روش به توابع هدف خاص و موتورهای استنتاج خاص با توابع عضویت خاص محدود می‌گردد. فیلتر کالمن یک روش ریاضی بسیار قوی برای تخمین تقریبی سیستم‌های مختلف در محیط نویزدار می‌باشد. فیلتر کالمن کاربردهای مختلفی در بهینه سازی سیستم‌های فازی دارد. برای نمونه در مرجع [27] از فیلتر کالمن برای استخراج تعدادی از قوانین از یک مجموعه قواعد خاص، استفاده شده است. همچنین از فیلتر کالمن برای بهینه سازی پارامترهای خروجی یک سیستم فازی تاکاگی-سوگنو-کانگ (Takagi-Sugeno-kang) استفاده شده است [28]. استفاده از فیلتر کالمن توسعه یافته (Extended Kalman Filter (EKF)) در بهینه‌سازی توابع عضویت فازی اولین بار توسط Dan Simon در سال 2002 برای یک سیستم فازی که جریان موتور را تخمین می‌زد، ارائه شد [25]. در مرجع [29] از فیلتر کالمن توسعه یافته (EKF) برای

بهینه سازی توابع عضویت فازی به شکل rational-powered و به منظور تقریب یک تابع دو متغیره استفاده شده است. در مرجع [30] برای اولین بار از فیلتر کالمن توسعه یافته به منظور بهینه سازی بهنگام توابع عضویت فازی برای کنترل یک سیستم الکترو هیدرولیک استفاده شده است. مراجع [31-32] نمونه های دیگری از بهینه سازی بوسیله فیلتر کالمن هستند.

1-3- اهداف و محتوای پایان نامه

در تحقیقات انجام گرفته در حوزه کنترل دور موتور DC، شکل‌های مختلفی از کنترل کننده fuzzy PID بکار گرفته شده اند، اما در تمامی مقالات ارائه شده در این زمینه، انتخاب توابع عضویت فازی یا براساس تجربه صورت گرفته است و یا از بهینه سازی offline توسط روشهایی مانند ژنتیک الگوریتم یا شبکه عصبی و غیره، استفاده شده است. در این پروژه برای اولین بار بهینه سازی بهنگام توابع عضویت فازی در حین عملکرد موتور DC انجام گرفته است. این بهینه سازی توسط الگوریتم فیلتر کالمن توسعه یافته و بر اساس خطای لحظه ای سرعت، صورت گرفته است. بطوریکه کارایی کنترلر در کنترل سرعت موتور افزایش می یابد. در واقع فیلتر کالمن شکل ایده آل و مناسب توابع عضویت کنترل کننده fuzzy PID را برای گام بعدی از زمان، براساس حالت کنونی، خطای سرعت کنونی و اطلاعات قبلی، تخمین می زند. در نتیجه توابع عضویت فازی در هر مرحله از زمان بروز رسانی شده تا عملکرد موتور در پیگیری سرعت مرجع بهبود یابد. در واقع ما کل مجموعه کنترل کننده fuzzy PID و موتور را به عنوان یک سیستم غیر خطی که حالات آن، پارامترهای توابع عضویت فازی هستند و خروجی آن یعنی سرعت موتور، تابعی از حالات آن (پارامترهای توابع عضویت فازی) است، در نظر گرفته ایم. سپس فیلتر کالمن در هر گام زمانی با اندازه گیری خروجی سیستم (سرعت موتور) و خطای سیستم، حالت بعدی سیستم (توابع عضویت فازی) را تخمین می زند. در واقع فیلتر کالمن یک الگوریتم پیش بینی-اصلاح است، بدین معنی که ما در ابتدا یک تابع عضویت اولیه برای کنترل کننده fuzzy PID خود پیش بینی کرده و کوواریانس خطای این پیش بینی (عدم اطمینان انتخاب اولیه) را تعیین می کنیم، سپس فیلتر کالمن در هر مرحله با اندازه گیری خروجی، حالت بعدی سیستم را به گونه ای پیش بینی می کند که کوواریانس خطا کمتر گردد. کارایی کنترل کننده fuzzy PID با بهینه سازی بهنگام توسط الگوریتم فیلتر کالمن توسعه یافته، در کنترل دور موتور DC، با در نظر گرفتن اهداف کنترلی سرعت موتور مانند: زمان صعود، زمان نشست و حداکثر فراجهدش، در مقایسه پاسخ آن با دو کنترل کننده PID کلاسیک و fuzzy PID (با توابع عضویت ثابت)، به خوبی مشخص می شود.

1-4- ساختار پایان نامه

بطور اجمالی می‌توان ساختار پایان نامه را چنین بیان کرد:

فصل دوم به معرفی نحوه طراحی کنترل کننده fuzzy PID ، چگونگی عملکرد آن و محاسبات و روابط فازی حاکم بر کنترل کننده می‌پردازد. در فصل دوم ابتدا فیلترکالمن استاندارد را معرفی می‌کنیم و سپس نحوه بسط آن به صورت فیلترکالمن توسعه یافته برای سیستمهای غیرخطی شرح خواهیم داد. نحوه بکارگیری فیلترکالمن توسعه یافته در بهینه سازی توابع عضویت فازی و معادلات ریاضی حاکم بر آن در فصل چهارم بطور کامل بیان می‌شود. سپس در انتهای این فصل پس از بیان ملاحظات لازم برای کاربرد الگوریتم، کارایی روش ارائه شده در کنترل دور موتور DC با استفاده از شبیه سازی کامپیوتری و مقایسه نتایج آن با دو نوع کنترل کننده دیگر PID کلاسیک و fuzzy PID (بدون بهینه سازی)، بررسی می‌کنیم. در فصل پنجم نیز نتیجه گیری و پیشنهاداتی جهت توسعه و بهبود روش پیشنهاد شده، ذکر شده است. شکل 1-1 ساختار و نحوه ارتباط بخش‌های مختلف پایان نامه را نشان می‌دهد.

شکل 1-1: ساختار و نحوه ارتباط بخش‌های مختلف پایان نامه

فصل دوم

کنترل کننده Fuzzy PID

ساختار و تشریح عملکرد

فصل دوم

مقدمه

منطق فازی (Fuzzy Logic) برای اولین بار در سال 1960 توسط دکتر لطفی زاده، استاد علوم کامپیوتری دانشگاه برکلی کالیفرنیا (Berkeley)، ابداع شد. واژه فازی به معنی مبهم، گنگ و نادقیق است. کار اصلی یک سیستم فازی تبدیل دانش و آگاهی یک فرد خبره در مورد سیستم تحت کنترل به صورت فرمولهای ریاضی می‌باشد. این ویژگی مهم که بتوان سیستم‌های پیچیده و مبهم را ظاهر ریاضی بخشید و استدلال و استنتاج و کنترل نمود، سبب گسترش روز افزون این علم در جهان چه از نظر تئوری و چه از نظر کاربردی گردید. چنانکه در سال 1975 Mamdani و Asilian چهارچوب اولیه‌ای را برای کنترل کننده فازی مشخص کردند و اولین کنترل کننده فازی را به یک موتور بخار اعمال نمودند. از آن زمان تا کنون سیستم‌های فازی در طیف وسیعی از علوم و فنون مانند کنترل، پردازش سیگنال، ارتباطات، ساخت مدارات مجتمع، بازرگانی، پزشکی و . . . بکار رفته است. امروزه ماشین‌های ظرفشویی و بسیاری از دیگر لوازم خانگی نیز از این روش استفاده می‌کنند. با توجه به اینکه کنترل فازی یک روش کنترل غیرخطی است، ترکیب آن با یک کنترلر خطی مانند PID باعث بهبود چشمگیر عملکرد این کنترل کننده شده است. مزیت‌های چشمگیر کنترل کننده Fuzzy PID نسبت به PID کلاسیک مانند عدم نیاز به مدل دقیق سیستم و مقاوم بودن در برابر نامعینی‌ها و اغتشاشات، موجب افزایش روز افزون این کنترل کننده در بسیاری از سیستم‌های صنعتی، در سال‌های اخیر شده است. در بخش‌های بعد آن بخش از مبانی ریاضی و عملکرد کنترل کننده Fuzzy PID، که در این پایان نامه استفاده شده است، شرح داده می‌شود. علاقمندان برای آگاهی بیشتر از کاربردهای کنترل کننده Fuzzy PID، می‌توانند به منابع [7-15] مراجعه نمایند.